

ликою помилкою ототожнювати реформування Збройних сил України із суто механічним скороченням, яке, на жаль, ми спостерігаємо це сьогодні в українській армії.

Ідучи по такому шляху, після добровільної відмови від стратегічних ракетно-ядерних озброєнь Українська держава має всі підстави розраховувати на розуміння провідних країн світу в питаннях забезпечення своєї власної безпеки в реаліях ХХІ століття. Було б доречним, якби ці держави розглянули можливість надання нашій країні міжнародно-правової підтримки її дій, зокрема переглядом відомого політичного меморандуму щодо гарантій безпеки України п'ятьма ядерними державами світу з метою переведення цих гарантій з політичної площини в юридичну.

Реформування Збройних сил України не може бути самоціллю, а має передбачати поетапне створення істотно якісних нових військових формувань, які б відповідали потребам обороноздатності Української держави та її економічним можливостям і були б готові до ефективних дій разом з іншими державами (НАТО та антитерористичною коаліцією країн) з метою підтримання міжнародної безпеки, стабільності та миру у світі. Основним пріоритетом має стати оптимізація чисельності Збройних сил і створення передумов для їх подальшого розвитку. Необхідно переглянути функції, завдання та чисельність функціональних структур Збройних сил. Пріоритет слід віддати Об'єднаним силам швидкого реагування, які включали б до свого складу сухопутні, повітряні та морські сили, функції та завдання яких відповідали б новій редакції Военної доктрини.

1. Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 46. – Ст. 336. 2. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 8 червня 2012 року «Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України» № 389/2012. 3. Україна. Закони. Конституція України: текст відповідає офіц. – К.: Національний книжковий проект, 2011. – С. 6. 4. Урядовий кур'єр. – 2012. – 26 червня. – № 113. 5. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року» «Про нову редакцію Военної доктрини України» // Урядовий кур'єр.

УДК 342.1; 342.3

І. А. КУЯН,
кандидат юридичних наук

НАРОДНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ І ЗМІСТУ

Статтю присвячено проблемі визначення поняття і змісту народного суверенітету. Розглядаються основні елементи цього поняття: суверенітет і його визначальна складова – «народний», «народ». Особливу увагу приділено поняттю «народ», різні тлумачення якого і обумовлюють, в першу чергу, проблеми тлумачення даного поняття. Розглядаються основні форми спільнот народу: народ – сукупність громадян, народ –

корпус виборців, народ – суб'єкт конституційного права і конституційно-правових відносин. Розглядається діалектика взаємозв'язку між суверенітетом народу та правами людини і громадянина. Робиться висновок про універсальну політичну право-суб'єктність народу, що виражається в його виключному праві на самовизначення, а також про суверенітет як властивість не тільки держави, а й народу.

Ключові слова: народний суверенітет, державний суверенітет, народ, джерело влади, право народу на супротив, право народу на самовизначення.

Куян И. А. Народный суверенитет: проблемы определения понятия и содержания

Статья посвящена проблеме определения понятия и содержания народного суверенитета. Рассматриваются основные элементы этого понятия: «суверенитет» и его определяющая составляющая – «народный», «народ». Особое внимание уделено исследованию категории «народ», различное толкование которой обуславливает, в первую очередь, проблемы определения содержания данного понятия. Исследуются основные формы общности народа: народ – совокупность граждан, народ – избирательный корпус, народ – субъект конституционного права и конституционных отношений. Рассматривается диалектика взаимосвязи между суверенитетом народа и правами человека. Автор приходит к выводу об универсальной политической правосубъектности народа, что выражается в его исключительном праве на самоопределение, а также о суверенитете как свойстве не только государства, но и народа.

Ключевые слова: народный суверенитет, государственный суверенитет, народ, источник власти, право народа на сопротивление, право народа на самоопределение.

Kuyan I. A. People's sovereignty: the problems of the definition of the concept and content

The article is dedicated to the problem of defining the concept and content of popular sovereignty. Considered are the basic elements of this concept: "sovereignty" and its defining component – "popular, people". Special attention is paid to the research of the category of "people", different interpretations of it causes, in instance, the problem of determining the content of this concept. The basic forms of community of the people are studied: the people as a set of citizens, the people as the electorate, the people as the subject of the constitutional law and constitutional relationships. The dialectics of the relationship between the popular sovereignty and human rights is considered. The author comes to the conclusion about the universal political legal personality of the people, which is reflected in its exclusive right to self-determination, and about the sovereignty as not only the state property, but also the property of the people.

Key words: people's sovereignty, state sovereignty, people, power of people, the source of power, the right to power, the right of resistance, the right to self-determination.

В сучасному світі народний суверенітет вважається принципом, що необхідно характеризує демократичну організацію влади держави. Він є основою конституційно-правової теорії і практики державотворення. Не випадково цей принцип знаходить закріплення в конституційних актах багатьох країн. В статті 5 Конституції України народ утверджується як носій суверенітету і єдине джерело влади в державі. Аналогічну норму містять конституції Російської Федерації (стаття 3) і Республіки Білорусь (стаття 3). Стаття 2 Конституції Азербайджанської Республіки називається «Суверенітет народу». Про заснування Португальської Республіки на основі народного суверенітету йдеться у

статті 2 її Конституції. Стаття 1 Конституції Греції проголошує народний суверенітет фундаментом державного ладу. Про належність суверенітету народові йдеться у статті 1 Конституції Італійської Республіки. В преамбулі Основного Закону США народ згадується як такий, що встановлює і запроваджує Конституцію для держави. Основний Закон ФРН стверджує, що вся державна влада походить від народу (ч. 2 статті 20).

Попри втілення принципу народного суверенітету в конституціях багатьох країн та поширеність у світі держав з демократичною організацією влади, його зміст цього неоднаково розкривається в конституційних актах і реалізується в практичному державотворенні різних країн. По-різному тлумачиться принцип та поняття народного суверенітету в юридичній науці: від повного заперечення його цінності та оголошення його фікцією – до підняття на п'єдестал основоположного принципу правової, конституційної держави і природного права.

В цьому зв'язку можна стверджувати, що завдання створення цілісної та несуперечливої теорії народного суверенітету в юридичній науці та конституційній практиці до кінця не розв'язане. Такий стан речей зумовлює розвиток суперечливих ідей: з одного боку – визнання народу носієм суверенітету і єдиним джерелом влади, а з іншого – розмаїття концепцій обмеження влади народу, що ґрунтуються на ідеях «народ – орган держави», «народ має право діяти виключно в конституційно визначених формах», «народ управляє тільки через органи державної влади» тощо.

Тому важливим завданням сьогодення є розробка цілісної теорії суверенітету для її використання в ході трансформаційних процесів розбудови української державності. Це вимагає попереднього з'ясування поняття «народний суверенітет».

Сучасні енциклопедичні словники тлумачать «народний суверенітет» як «повновладдя народу, тобто володіння народом соціально-економічними і політичними засобами для реальної участі в управлінні справами суспільства і держави»¹. Схоже тлумачиться принцип народного суверенітету і в навчальній юридичній літературі. «Народний суверенітет насамперед означає повновладдя народу, тобто володіння народом, який є єдиним джерелом влади, політичними та соціально-економічними засобами для реальної участі у здійсненні публічної, політичної влади (державної влади та місцевого самоврядування), в управлінні державними та суспільними справами»². «Суверенітет, або повновладдя народу, – це володіння ним політичними і соціально-економічними засобами, що всебічно і повно забезпечують його реальну участь в управлінні справами суспільства і держави»³.

В науковій літературі сутність принципу народного суверенітету зводять до таких основних положень: народ є єдиним джерелом верховної влади в державі; публічна влада існує виключно в його інтересах; народу має належати верховне право вирішення найважливіших питань державного та суспільного життя, формування органів публічної влади, що здійснюватимуть функцію політичного управління, а також право контролю за їх діяльністю. Зазначені засади дають дослідникам підстави тлумачити народний суверенітет як політико-юридичну властивість народу, що означає його здатність та реальну

можливість бути верховним і повновладним суб'єктом у вирішенні найважливіших питань внутрішньої і зовнішньої політики у формах, що не заборонені конституцією і законами⁴. Подібні визначення, на нашу думку, є дещо суперечливими. По-перше, тому що розкриття виключно інструментальної сутності народного суверенітету (володіння народом соціально-економічними і політичними засобами для реальної участі в управлінні справами суспільства і держави) не дає відповіді на питання про її підстави, обсяг та практичну реалізацію. По-друге, зважаючи на семантику категорії «суверенітет» як вищої, верховної влади, сполучення іменника «суверенітет» з прикметником «народний» мало б означати верховенство влади народу; звідси виникає питання щодо обмеження форм вирішення питань внутрішньої і зовнішньої політики (не заборонені конституцією і законами).

Як наукова категорія «народний суверенітет» складається з двох термінів: «суверенітет» і його визначальної складової – «народний».

Суверенітет – якісна характеристика влади держави, що визначає її як верховну, незалежну, – властивість держави. Термін «народний» в даному словосполученні пов'язує означену характеристику держави з певним суб'єктом (державою народу), і тим самим визначає як характеристику самого явища «народний суверенітет», так і політико-правовий статус людської спільноти – народу.

Слід зазначити, що в юридичній науці не є остаточно вирішеним питання про природу і характер суверенітету сучасної держави. У зв'язку з цим вчені переймаються питаннями про суверенітет як верховенство державної влади всередині країни і її незалежність як основну (сутнісну властивість) чи друго-рядну ознаку держави; про засадничий чи прикладний характер суверенітету щодо держави і державної влади⁵. В науковій літературі суверенітет тлумачать не лише як ознаку держави, а і як властивість державної влади або взагалі ототожнюють їх. У цьому питанні ми не можемо не погодитися з М. М. Марченком, що ототожнення суверенітету і державної влади практично означає визнання верховенства влади незначної частини суспільства – владарюючих верств, груп, кланів і т. ін. над усім суспільством, як офіційний представник якого виступає держава⁶. Крім того, подібні ототожнення, на нашу думку, нівелюють значимість принципу народного суверенітету, що є підґрунтям для суверенітету держави, перетворюють його у формальний принцип, який не потребує законодавчого наповнення. В такому випадку народ виступає як певна абстракція, а народова влада, по суті, можна вважати фікцією. Подібні тлумачення, на нашу думку, абсолютно несумісні з характеристикою сучасної держави як демократичної, суверенної і правової.

На розвиток зазначеного питання зауважимо, що цінність ідеї народного суверенітету в процесі її історичного розвитку в різні часи піддавалася сумніву багатьма вченими, зокрема, і у зв'язку із довільним тлумаченням поняття «народ», баченням у ньому не більш ніж абстракції та правової фікції, «за якою в реальності стоять окремі групи і особи, внаслідок чого народ не здатний бути суб'єктом влади і політики»⁷, наділенням його зневажливими, принизливими характеристиками, з відмовою народів у статусі «суб'єкта права», із запереч-

ченням його існування як реального явища. Такий стан речей зумовлений рядом об'єктивних і суб'єктивних факторів: станом розвитку суспільства, рівнем культури, освіти, оцінкою тих чи тих форм політичної організації суспільства, використанням тих чи інших теоретико-методологічних підходів до дослідження відповідних суспільно-політичних та юридичних явищ.

Лише поступово, головним чином із поширенням політичних прав на різні верстви населення, визріває ідея народу як спільноти рівноправних громадян, як політичної цілісності. Проте не все так однозначно, і в сучасній юридичній науці немає загальноновизнаного та загальноприйнятого тлумачення поняття «народ». Зауважимо, що в ході неодноразового обговорення цього питання в ООН відзначалась його складність і висловлювалися сумніви з приводу реальності і навіть бажаності вироблення такого універсального визначення, яке б могло застосовуватися в усіх регіонах світу та охоплювало б усі потенційно можливі ситуації⁸.

Свого часу Міжнародна комісія юристів у зв'язку із розглядом подій у Східному Пакистані рекомендувала для визначення народів використовувати такі критерії: спільність історії, расові та етнічні, культурні і мовні, релігійні та ідеологічні зв'язки, спільне географічне місцезнаходження, спільна економічна основа, достатня чисельність даного утворення⁹. Ці критерії, на нашу думку, заслуговують на увагу, проте їх застосування не може бути однозначним для різних ситуацій та регіонів.

Як філософська категорія, народ – це зв'язана однаковим походженням і мовою культурна спільнота людей, яка є справжнім і єдиним носієм об'єктивного духу¹⁰. Вчені відзначають, що це поняття – збірне, узагальнене і тим самим абстрактне¹¹. В довідкових юридичних виданнях стверджується, що «народ – це збірне поняття, конструкція людського розуму, яке включає в себе населення даної держави (громадян, які постійно проживають в державі, іноземців та осіб без громадянства), яке утворює єдину соціально-економічну і політичну спільноту»¹². В науковій літературі відзначається, що «теорія не виробила єдиного підходу до визначення поняття «народ», свідченням чого є такі його інтерпретації: народ – громадяни всіх національностей, що мешкають на території даної держави; народ – це сукупність фізичних осіб, підпорядкованих верховній владі; народ – сукупність окремих осіб, що входять до складу держави, сукупність членів держави, суб'єкт і об'єкт державної влади; народ – стійка сукупність людей, що історично склалася на певній території, має спільні, відносно сталі особливості мови і культури, а також осмислення своєї єдності й відмінності серед інших подібних утворень, що відображається у самоназві; народ – населення держави тощо»¹³. Відомий дослідник демократії Д. Сарторі наводить такі інтерпретації народу: 1) народ – це буквально кожний; 2) народ – це невизначена кількість (дуже багато); 3) народ – це нижчий клас; 4) народ – це певна неподільна єдність, органічна цілісність; 5) народ – це більша частина, виражена принципом абсолютної більшості; 6) народ – це більша частина, виражена принципом обмеженої більшості¹⁴.

В юридичній літературі стверджується, що ще у XVII–XIX століттях термін «народ» набув двох взаємопов'язаних значень: народ як сукупність усіх громадян, що утворює політичну спільноту, і народ як сукупність усіх ви-

борців (виборчий корпус)¹⁵. Отже, першою ознакою в характеристиці народу є «спільнота». Питання полягає в тому, що робить різноманіття суб'єктів, їх груп та інтересів спільнотою, що їх об'єднує. Очевидно, індивіди пов'язані спільним походженням, мовою та культурою можуть бути членами різних політичних спільнот у зв'язку з тим, що проживають вони в різних державах, або бути членами однієї політичної спільноти, хоча відрізнятися від неї походженням, мовою і культурою (особливо з інтенсифікацією міграційних процесів у світі). Проте кожна така політична спільнота має причини свого утворення в самій собі. Це задоволення інтересів складових спільноти (індивідуальних та групових) через реалізацію інтересу спільноти. Ще Цицерон, намагаючись визначити категорію «народ», підмітив, що це не будь-яке об'єднання людей, а об'єднання, в основі якого – спільність інтересів та узгодженість у питаннях права¹⁶. Цей спільний інтерес є в основі спільної (загальної) волі індивідів і цілого. Спільна воля (інтерес) не означає повне поглинання індивідуальних волей (інтересів). Вони знаходяться в діалектичному зв'язку. Спільна воля формується завдяки волям індивідуальним, а останні, в свою чергу, знаходять свою підставу і вияв (реалізацію) саме через першу.

Як сукупність громадян усіх національностей, – спільнота, об'єднана правовим зв'язком у державу, – представлений народ у преамбулі Конституції України. При цьому склад цієї спільноти характеризується поліетнічністю. Подібним чином характеризується народ у Конституції Російської Федерації (преамбула). Характеристика народу як сукупності громадян відтворюється і в офіційних назвах ряду держав: Алжирська Народна Демократична Республіка, Китайська Народна Республіка, Кореїська Народна-Демократична Республіка.

У статті 2 Конституції Республіки Македонія навіть стверджується, що суверенітет походить від громадян і належить громадянам. В такому випадку теоретично верховенство народу розпадається на верховенство громадян, а суверенітет народу складається із сукупності суверенітетів громадян, що заперечує ознаку неподільності суверенітету, чим ми не погоджуємось.

Справді, взаємозв'язок категорій «народ» і «громадяни» як цілого і частини, принаймні за змістом Конституції України, не викликає сумніву. Але народ – це не просто сукупність громадян, що проживають на певній території. Ця сукупність утворюється внаслідок різноманіття соціальних (політичних, економічних, культурних) зв'язків між індивідами, що зумовлені прагненнями задоволення їхніх спільних та індивідуальних інтересів в соціальній, економічній, політичній, культурній та інших сферах. Такі життєво важливі інтереси не можуть бути реалізовані поза межами політичної організації суспільства, головним інструментом якої виступає право. Відповідно індивіди – носії різноманітних інтересів у такій організації не можуть не бути суб'єктами права й учасниками різноманітних правовідносин. Отже, народ постає як організована в державу спільнота громадян і взаємозв'язків між ними, що ґрунтується на необхідності задоволення їхніх спільних та індивідуальних потреб. Таким чином, можна стверджувати, що Український народ – це громадяни України, об'єднані спільністю політичних, соціальних, економічних, духовних інтересів і цінностей, які разом виступають носієм суверенітету і єди-

ним джерелом влади в державі. Таким чином, соціальний суб'єкт, виконує різні ролі: як елемент держави – політична спільнота, як носій публічної влади – спільнота юридична, суб'єкт права. Ці дві основні ролі народу об'єднуються в одній функції – він продукує публічну політичну владу.

В умовах мирного, еволюційного розвитку народний суверенітет неможливий в принципі в суспільстві, члени якого позбавлені невідчужуваних громадянських і політичних прав та свобод. У цьому гуманістична сутність ідеї народного суверенітету. Діалектика взаємозв'язку між суверенітетом народу і правами та свободами людини і громадянина полягає в тому, що останні є умовою і засобом забезпечення народовладдя. Ця діалектика підтверджується історією розвитку теорії прав людини та ідеї суверенітету, теоретичним підґрунтям яких була необхідність утвердження світської і правової держави, ідеал якої в основі своїй мав вимогу єдиного і рівного для всіх права. Тому закономірно, що відлік першого покоління прав людини пов'язується з часом руйнування станових рамок середньовічного суспільства, встановлення юридичної рівності. Перше покоління прав людини, як відомо, становлять невідчужувані особисті (громадянські) і політичні права: право на свободу совісті і релігії, думки і слова, право на життя, свободу і безпеку, право на участь у здійсненні державних і суспільних справ, право на судовий захист тощо. Політичним правам тут належить особлива роль, вони впливають із самої ідеї народного суверенітету. Зв'язок між народним суверенітетом і політичними правами і особливо правом на участь у здійсненні державної влади, як точно підмічено Т. Шаповал, відображає сутність влади народу, участь у здійсненні якої, реалізуючи відповідні права, може брати кожний дієздатний громадянин¹⁷.

В сучасному конституційному праві України вважається загальновизнаним, що «народ» є суб'єктом права взагалі (в першу чергу, конституційного права) і може виступати як суб'єкт певних конституційно-правових відносин.

За змістом Конституції України виключно народові належить право визначати і змінювати конституційний лад (стаття 5), і виключно народ на всеукраїнському референдумі може вирішувати питання про зміну території України (стаття 73). Якщо під конституційним ладом розуміти певну форму організації держави і суспільства, визначену і закріплену в конституційному порядку¹⁸, то право народу визначати і змінювати форму організації держави і суспільства припускає і право визначення змісту, самої сутності держави і вибір форм такого визначення. Підґрунтя такої «конституційної» правоздатності народу становить право народу на опір гнобленню, що є природним правом людської спільноти.

Отже, як суб'єкт політики і права народ України володіє універсальною політичною правоздатністю, що знаходить своє вираження у його праві на самовизначення. У статті 1 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права прямо визначається, що всі народи мають право на самовизначення, в силу якого вони вільно встановлюють свій політичний статус і вільно забезпечують свій економічний, соціальний і культурний розвиток. Реалізація народом права на самовизначення передбачає вільне встановлення ним свого

політичного статусу як у внутрішньодержавних, так і в міжнародних відносинах.

Верховне право народу на визначення змісту і форм своєї організації заперечує будь-яку його залежність у цьому питанні від будь-кого. У широкому сенсі незалежність означає відсутність, заперечення залежності від будь-кого, будь-чого та відсутність обмежень у діях, а в даному випадку – обмежень іншою владою. Отже, «народний суверенітет» означає верховенство незалежність і відсутність обмеження влади народу іншими суб'єктами влади. Формально влада народу обмежена індивідуальними правами і свободами. Змістовно право політичної спільноти ґрунтується на невідчужуваності і непорушності прав та свобод її членів. У цьому, на нашу думку, полягає «конфліктність» теорії народного суверенітету, оскільки її підґрунтя становлять дві діаметрально протилежні засади – принципи: індивідуалізму і колективізму. Посилення кожного окремого з них у процесі практичної реалізації обов'язково призводить до викривлення ідеї і віддалення від ідеальної моделі народного суверенітету. А забезпечення їх динамічної рівноваги є метою і завданням теорії і практики сучасного конституціоналізму.

Необмеженість влади народу означає неможливість обмеження – невідчужуваність і безумовність – його права на владу, що за змістом Конституції України означає неприпустимість обмеження права народу визначати і змінювати конституційний лад.

Отже, верховенство, незалежність і необмеженість права народу на владу формують зміст категорії «народний суверенітет». Таким чином, у змісті поняття «народний суверенітет» суверенітет є визначальною якістю народу, що дає нам підстави вважати суверенітет властивістю не лише держави, а й народу.

Розглянутим не вичерпуються проблеми визначення поняття і змісту народного суверенітету. Сучасні політичні реалії світу ставлять перед науковцями нові завдання, дослідження народного суверенітету з огляду на поширення тенденцій «транзиту демократії», регіоналізації, наддержавності і таке інше, що підтверджує необхідність подальшої розробки означеної проблематики.

1. Большой юридический словарь / под ред. А. Я. Сухарева. – 3-е изд., доп. и перераб.. – М.: ИНФРА-М, 2006. – С. 727. – (Б-ка словарей «ИНФРА-М»). 2. Кравченко В. В. Конституційне право України : навч. посібник. – 3-є вид., виправл. та доп. – К.: Атіка, 2004. – С. 86. 3. Червонюк В. И. Конституционное право России: учеб. пособие. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 432 с. 4. Людвік В. Д. Принцип народного суверенітету в історії політико-правової думки, теорії права та політичній практиці: автореф. дис. ... канд. юрид. наук.: спец. 12.00.01. – Харків, 2009. – С. 13. 5. Марченко М. Н. Государство и право в условиях глобализации. – М.: Проспект, 2008. – С. 65. 6. Там само. – С. 71–72. 7. Хевсаков В. В. Многонациональный народ Российской Федерации – субъект непосредственной демократии: проблемы теории // Государство и право. – 2008. – № 2. – С. 97. 8. Журек О. Н. Самоопределение народов в международном праве // Советское государство и право, 1990. – № 10. – С. 99. 9. Там само. 10. Философский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА-М, 2001. – С. 284. 11. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления: Курс лекций. – М.: Юрид. лит., 1997. – С. 283. 12. Большой юридиче-

ський словар /под. ред. А. В. Малько. – М.: Проспект, 2009. 13. *Людвік В. Д.* Вказ. праця. – С. 9. 14. *Джованні Сарторі.* Основи теорії демократії: народ і врядування // Демократія: Антологія / упоряд. О. Проценко. – К., 2005. – С. 26. 15. *Шаповал В. Н.* Сравнительное конституционное право. – К.: ИД «Княгиня Ольга», 2007. – С. 170. 16. *Шульженко Ф. П., Андрусак Т. Г.* Історія політичних і правових вчень. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – С. 38. 17. *Шаповал Т.* Народний суверенітет та політичні права і свободи (питання співвідношення) // Право України. – 2008. – № 2. – С. 12. 18. Конституційне право України. Академ. курс: підручник: у 2 т. / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – Т. 2. – С. 11.

УДК 342.4

Т. А. ФРАНЦУЗ-ЯКОВЕЦЬ,
кандидат юридичних наук

СУЧАСНІ ДВОПАЛАТНІ ПАРЛАМЕНТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВНУТРІШНЬОЇ СТРУКТУРИ

У статті досліджуються питання організації діяльності сучасних бікамеральних парламентів демократичних країн. Аналізується позитивний досвід внутрішнього функціонування палат парламентів у контексті ефективного здійснення ними законодавчих повноважень.

Ключові слова: двопалатний парламент, внутрішня структура, комісії, комітети, парламентські фракції, законодавчі повноваження.

Француз-Яковець Т. А. Современные двухпалатные парламенты и особенности их внутренней структуры

В статье исследуются вопросы организации современных бикамеральных парламентов демократических государств. Анализируется позитивный опыт внутреннего функционирования палат парламентов в контексте эффективной реализации законодательных полномочий.

Ключевые слова: двухпалатный парламент, внутренняя структура, комиссии, комитеты, парламентские фракции, законодательные полномочия.

Frantsuz-Yakovets T. Modern two-sections parliaments and peculiarities of internal structure

The article deals with the organization of modern bicameral parliaments of democratic countries. Analyzes the positive experience internal functioning chambers of parliaments in the context of effective exercise of legislative powers.

Key words: bicameral parliament, internal structure, commissions, committees, fractions, legislative powers.

Діяльність усіх гілок влади в Україні сьогодні зазнає політичного впливу, що істотно порушує баланс між ними. Для українського парламенту, який перманентно перебуває на стадії пошуку доцільних компромісів між існуючими політичними силами, ознайомлення з досвідом діяльності зарубіжних парламентів є необхідною умовою його ефективного функціонування, адже зарубіжний досвід державної влади та реалізації політики відіграє велику роль у